

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno " 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu " 40

Gene Inzeratom:
Enostolpna petinast vrsta mali
oglas po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, poslana itd.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust.
Izbeha vsak dan izvezmši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pismi se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praga in dunaj 24.797.

Orli v Parizu.

Paris, 27. julija 1923.

Po 28. oktobru 1918 nisem še doživel tako močnejših občutkov kakor zadnje dni, ko je po pariških bulvarjih odmevala naša pesem. Če pomeni prvi dan rojstvo narodne države, pomenijo zadnji dnevi pravo razglašanje, epifanijo njeno. Morda se bo zdelo, da sem segel po skrajnostih pristranske samohvale, ali kdor ve, koliko in kako pozna francoska javnost našo mlado Jugoslavijo, kdor je po drugi strani videl živo francosko zanimanje za naše rdeče srajce, bo moral priznati, da je bil orlovski zlet v Parizu resnično razglašanje, ki more naši skupni domovini le koristiti v vsakem pogledu. Naj mi bo dovoljeno, da izpregovorim o velikem in resničnem pomenu orlovskega zleta v Parizu. Slavlje je za nami, navdušenje počasi razkroja trezna pamet in zato sem le toliko veselejši, ko vidim, da je domala vse, kar je spočelo navdušenje odobrilo tudi hladni razum.

Kaj ve Francoz o Jugoslaviji? Ločiti treba med tistimi, ki so dovršili šolo pred vojno in med povojnim rodom. Predvojni rod pozna iz šole Avstro-Ogrsko, pozna med drugim balkanskimi državami tudi Srbijo. Ti dve imeni sta za nas važni. O Avstro-Ogrski ve pač, da tu gre za unijo dveh dežel Avstrije in Ogrske s središčema Dunaj in Budimpešta, a o slovenskem življenju v Avstriji ne ve ničesar, ali sila malo. Zato pozna pač ime današnje Avstrije, ki ji je še vedno jedro Dunaj, pozna ime Ogrske z Budimpešto, a ne more dati tema pojmov nove vsebine. In vendar sta na tem teritoriju nastali dve novi državi: Jugoslavija in Češkoslovaška. Kar zadeva Poljsko, treba vedeti, da je Poljska za časa razdelitve žirala v Franciji v svojem plemstvu in jo torej splošno vsi poznajo. Ne Čehi in ne mi nismo imeli plemstva — česar nam ni treba obžalovati — ki bi živelo v tujini. Zato je hudo naravno, da ti dve novi državi nimata nikake določne opredelitve in nikakih določenih mej v pojmovanju povojne osrednje Evrope. Nova imena, ki nimajo nimba stare slave, ki je uprav pri Francozih v tako visoki časti. Sličnost končnic pa jim olajšuje popolno istovetenje obeh dežel ali pri tistih, ki vedo, da obstojita dve različni državi, dosledno zamenjavo: Tchecoslavie in Yougoslavie itd. Celo do take spake se povzpne nevednost kakor je Yougo-Italie. — Znana pa jim je že izpred vojne Srbija. Zato mnogi mislijo, da je Jugoslavija nova država poleg Srbije, drugi, ki so nekoliko bolj poučeni, govorijo enostavno o Srbiji in Srbih. Kaj vedo o Srbih, ne bom razpravljaj. Vedo, da so v neprestanih bojih, da so junaki narod, da so se borili ob Franciji in z njo vred zmagali. O njihovi kulturi in civilizaciji pa vedo, da ni še posebno razvita, da je industrija še v povojih, da ljudstvo ni še prebujeno in prožeto z izobrazbo. — Naj razkrajajo svoje pojme o nas skozi katero koli svojih dveh dežel — do pravega pojma Jugoslavana priti ne morejo: prišel bo do Avstrije, ki ni napačen človek — Francozi ne sovražijo Avstrije —, ki pa je vendar le Nemec; prišel bo do Srba, ki je njegov dober strateški prijatelj in pomočnik, ki pa se ga v miru bolj boji, ko oklepa, ker mu je daleč pa bilo po civilizaciji, veri in jeziku. In vendar je še srednji člen Slovan s srednjeevropsko kulturo in civilizacijo, njegov prijatelj, ki pa je bil vključen in prisiljen k molku dolga stoletja, prijatelj z njegovo kulturo, njegovo vero. To so uprav Čehoslovaki in Jugoslavi. Češko-slovaški je uspelo, da se je že do dobra uveljavila s svojim imenom v Franciji po svoji spretni vnanji in gospodarski politiki. To je le še v znatnejši meri pospeševalo pozabo Jugoslavije, ki se je utapljala v pojem Češkoslovaške.

Novonastale povojne razmere so seveda nujno zahtevale izpremembo v zemljepisnem pouku. Tako je povojni rod v šoli prisiljen, da se seznani tudi z imenom Yougoslavie. Toda kaj se skriva za tem vzglavjem? Razen par rek in gora, ki si jih mora zapomniti, dijak dobi nekako tako sodbo: pusta, ne posebno rodovitna država brez

lastne industrije, prebivalstvo se bavi večinom s pastiranjem velikih čred ovac. Brez dvoma ne posebno laskava sodba. In če pomislimo, da se take sodbe vcepajo v mlada srca, nam mora biti res hudo, ker s tem se nam zapira zaupanje in bližanje mladega francoskega rodu. — Tako torej je splošno poznanje naše države v francoski javnosti. Seveda izvzamam tu tisti del izobraženstva, ki se posebej zanima za izven francoske razmere in narode. Govorim o širšem občinstvu.

In Orli? Kaj so napravili Orli? Ali so razblinili vse meglene pojme o nas? Ne, tega niso in tudi mogli niso v teh par dneh. Gotovo pa je, da so te dni neštetim Francozom povedali: 1. da Jugoslavija obstoji, 2. da Jugoslavija ni Češkoslovaška, 3. da so Jugoslavi kulturen in civiliziran narod in ne kakšni balkanski nomadi.

Ko so se prvič pojavile na pariških bulvarjih rdeče srajce, z rdečimi čepicami in orlovskim peresom, je njih nošnja vzbudila pozornost — saj je Pariz središče vse mode. Zvedavo so se ustavljali, ogledovali, opazovali, čitali nad njih glavami napis: Yougoslavie. Nič pastirskega, nič divjega, nasprotno: plemenita razumnost in izobrazba jim seva z obrazov, njih pogled je odkrit in priazen, njihova pesem razodeva globoko čuteče srce in izlikan okus ter smisel za lepoto, njih krepka telesa oznanjajo močno bodočnost. Ko so se v hrupu, šumu zgrinjala telovadna društva iz vseh različnih krajev Francije in iz drugih držav, da tekmujejo za prvenstvo, je naša pesem razvnela občinstvo do navdušenja, nam je pridobila srca bratskih organizacij. Ko so se postavili v tekmovalne vrste, so boječe gledali njih močne roke, njih razvito mišičevje — kajti ti tekmeči so nevarni. Strogi sodniki so jih občudovali, da kljub dolgemu in tako utrudljivemu potu tako daleč prekašajo v svojih vajah premnoga društva; v borbi za prvenstvo so jim prisodili drugo mesto z izrecno opombo, da bi imeli brez dvoma prvo, da jih ni utrudila pot, kar se je rahlo opazilo. Vojaški in sportni francoski krogi so splošno občudovali čudovito moč in eleganco naših fantov. Osvojili so si njih srca in mnogi so iskreno prosili malega spominka na dan veselega snitka. Tako so se že dan pred največjim slavljem steknile tesne vezi, ki so v velik prid ne le orlovski organizaciji, ampak celi Jugoslaviji, v kolikor smo pokazali svetu, da tudi pri nas žive kulturne in lepo razvite organizacije s podobno civilizacijo kakor na Francoskem, ki jih še v tem in onem prekaša, kakor so priznali sami.

Ko je prišla nedelja s svojim slavljem, je bila javnost že dobljena, uspeh zagotovljen. V Notre-Dame so nam odkazali častna mesta na prvih sedežih. In kakor tridesetorica pomeni malo v sprevedu, kjer je v svojih pestrih nošah zbranih nad 30.000 telovadcev, smo bili med najburnejše pozdravljeni. Vihar navdušenja je vzbujala tudi to pot naša pesem, ki jo je poslušal staroslavni Louvre in tuileriejski vrt ter Place Concorde in Champs Elysées. Ko so se Orlom zresnili lica pred Arc de Triomphe, ko so ob grobu neznanega junaka posvetili trenotek vsem tistim, ki so z vzoroma Boga in naroda končali svojo življenjsko borbo, je občinstvo utihnilo in prekipevala čustva so vzbujala v očeh solze. Venec pod Arc de Triomphe pa še danes govori o velikih vzorih, ki so jim živeli naši padli bratje.

Martovo polje se je napolnilo ter se izpremenilo v pravcato taborišče mladih moči. Vrvenje in drvenje, krik in vik, povsodi pa smeh in veselje zadovoljnih in razvnetih src. Boben ali godala ali oboje zajedno so se slišali venomer. Od časa do časa pa je zadonel v to ozračje ubrana slovenska pesem in česar ni zmogel nihče in z ničemer, to so dosegli naši Orli s svojo pesmijo. Po prvih akordih je utihnila pestra množica in nemo poslušala, ob koncu pa se strnila v viharno in enodušno odobravanje. Postali so Orli predmet opazovanja in mladi Francozi so iskali ugodne prilike, da se nam približajo. Led je bil prebit: mlad dijak iz Ligmoges je prišel prvi in prosil, da li ne bi hotel kak spomin v zameno. Plaho je bilo to prvo vprašanje, a ko je našli prijazno

razumevanje in bratsko ljubezen ni našel besed za zahvalo; stiskal jeroko, izpraševal, če pri nas vsi tako lepo pojo, če je daleč do nas, ali smo trudni, kako se živi pri nas, itd., itd. Sledili so mu tovariši in nato še drugi iz Charente, Bordeaux, Marseille itd. ... Prosili so vse, kar jim more služiti v spomin na Jugoslavijo. In kar je največ: vsako besedo o Jugoslaviji so požirali, ko pravljico o neznani deželi. Tisti hip sem obžaloval, da nisem imel tisoče najdragocenejših spominov iz naše grude, da jih seznanim z nami in našimi lepotami. Vabil sem jih naj gotovo pridejo leta 1926 na mednarodno tekmo v Ljubljano, kar so vsi enodušno obljubovali z velikim obžalovanjem, da šele 1926. — Prizori iz teh par skupaj preživetih ur mi ostanejo v neizbrisnem in najlepšem spominu na orlovski zlet. To uro sem razumel globlje ko kadarkoli, kaj zmore velika mednarodna ideja, kaj zmore večni Vzor, ki nas napravlja brate, da se nam v taborišču za ta večni Vzor razvemo srca v iskrenosti in odkritosti, kjer si govorimo iz oči v oči, iz duše v dušo, kjer je daleč vsaka diplomacija s svojo krinko. Bratje Orli, samo to dejstvo je vredno, da ste prišli, je vredno vsega truda in znoja. Bratje Orli, vsi, ki resnično ljubijo Jugoslavijo z vsem, kar je v njej, so Vam hvaležni in Vam morajo biti hvaležni. V ta mlada srca doraščajočega rodu ste vrezali prve in lepe vtise o Jugoslavanih; to ostane,

ker so srca mlada, ker so prvi vtisi. Pojem Jugoslavija zanje ni več prazna šolska dogma, ampak živa slika, ki ste jo pustili v njegovem srcu. Bratje Orli, hvala Vam, hvala!

Pa še nekaj moram povedati. V orlovskem odpustanstvu so bili le Slovenci. Brez pomisleka in brez oklevanja so enodušno manifestirali za Jugoslavijo, za tisto Jugoslavijo, ki smo hrepeli po njej z vso silo mladih src, za tisto Jugoslavijo, ki bi v svobodi in bratstvu ter popolni enakopravnosti objela vse južnoslovanske brate, ki jih ljubim toliko gorkeje, kolikor bolj nemila jim je bila usoda. — Te naše vroče želje, ki so žal še vedno želje, so z vso silo stopile na površje, tako da smo imeli pred očmi le en velik cilj: močno, mirno, trdno in zadovoljno Jugoslavijo. Da bi mogli verovati v iskrenost naše resnične ljubezni do take Jugoslavije vsi, tudi tisti, ki nas žalijo s podtikanjem nasprotnih namenov. Da bi uvideli končno vsi, da je moč in sila vsake države v medsebojni ljubezni in ne v nasilju, ne v tlačanju slabših. Mirno trdim: za resnično Jugoslavijo je orlovski zlet v Parizu napravil več kakor cela vrsta diplomatskih pism in aktov. Bratje Orli, Vaše poslanstvo je dogodek, je razglašanje Jugoslavije pred svetom in nič ne dvomim, da ideja močne in trdne Jugoslavije, za kakršno ste manifestirali, prej ali slej prodre, pa naj je tudi sedajnost temna.

Konferenca v Sinaji.

Sinaja, 31. julija. (Izv.) Konferenca je danes dovršila svoje delo. Romunski prestolonaslednik je priredil predstavnikom male antante lunek. Dr. Beneš in dr. Ninčič sta se dopoldne razgovarjala z zastopnikom Poljske dr. Pilezom, nato sta sprejela diplomatske zastopnike Francije, Anglije, Grške in Turške. Včeraj se je končal oficijelni del konference, na kateri je prišlo do popolnega soglasja tudi v vprašanju mažarskega posojila. Kar se tiče Bolgarije, so sklenili, d. bodo pozorno opazovali njeno delovanje, predno ji odreko zaupanje. Dr. Ninčič in dr. Beneš sta popoldne nadaljevala konferenco z dr. Pilezom. Po konfe-

renci je dr. Beneš izjavil, da je spor med Poljsko in Češkoslovaško glede Jarovine na potu povoljne rešitve.

Sinaja, 31. julija. (Izv.) Snoči je romunski zunanji minister Duca povabil na večerjo predstavnike male antante. Nato se je vršil sprejem diplomatskega zbora. Dr. Beneš in Duca sta dala časnikarjem izjave o rezultatu konference in o tem, kdaj bodo sklepi uveljavljeni. Dr. Ninčič se vrne v četrtek v Belgrad. Prihodnja konferenca male antante se bo vršila v Belgradu.

Budimpešta, 31. julija. (Izv.) Mažarsko časopisje je s sklepi sinajske konference nezadovoljno.

Pogajanja med SHS in Rusijo.

Belgrad, 31. julija. (Izv.) V kratkem se bo sklenila trgovinska pogodba z Rusijo. V tem oziru so dana potrebna navodila odpravniku poslov v Pragi g. Lazareviću. Sklepu trgovinske pogodbe bo sledilo vprašanje vpostave diplomatskih odnosov z Rusijo. Predhodna pogajanja se bodo vršila direktno z vlado v Moskvi in sicer potom našega poslaništva v Pragi. Ruska vlada je sklenila amnestijo za vse politične zločince in izdala dovoljenje, da se smejo vsi emigranti vrniti v Rusijo.

VPRAŠANJE PREOSNOVE VLADE.

Belgrad, 31. julija. (Izv.) Pri vprašanju rekonstrukcije vlade dela največje težave ministrstvo za socialno politiko. Za to ministrstvo se imenujejo trije kandidati: dr. Desnica, dr. Komljenović in dr. Peleš. Kakor se čuje, je bil ta portfelj najprej ponujen dr. Desnici, ki pa ga doslej še ni sprejel. Tudi vprašanje ministrstva za agrarno reformo dela težave, ker se Simonović brani prevzeti ta portfelj. Ako ga bo definitivno odbil, se govori, da bo Pašić ponudil ta portfelj dr. Desnici. Ko bo podpisan ukaz o imenovanju novih ministrov, bo Pašić odpotoval v inozemstvo. Nadomestoval ga bo najprej Tričković, ko bo ta odšel v kopalnice, pa dr. Velizar Janković.

NOVI BRODARSKI SINDIKAT.

Belgrad, 31. julija. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta so razpravljali o brodarškem sindikatu, in sicer o tem, ali naj se veljavnost stare pogodbe pripozna, ali pa naj pogodbe z vlado razveljavijo. O tem bi moral že včeraj sklepati ekonomsko-finančni odbor ministrov. Ker se pa radi demisijske dr. Laze Markovića ekonomsko-finančni odbor ni mogel sestati, je prišla ta stvar pred ministrski svet. Sklenjeno je, da se pogodba ne obnovi, marveč da se ustanovi nova delniška družba, v kateri

bi država sodelovala z 51% glavnice. Pozvalo se bo na sodelovanje tudi prvo srbsko brodarstvo društvo in zasebniki, ki bodo delnice podpisovali lahko tudi v bonih vojne odškodnine. Ekonomsko-finančni odbor ministrov mora to stvar definitivno proučiti in predložiti načrt za ustanovitev novega društva.

RADIČ IN RADIKALI.

Zagreb, 31. julija. (Izv.) V jutrišnjem »Slobodnem Domu« bo izšel članek Stjepana Radića, v katerem g. Radić opisuje, kako je prišlo do pogajanj z radikali. Radić trdi, da so radikali poslali svoje ljudi, da se pogajajo z njim, in sicer najprej pokrajinskega namestnika dr. Cimića in nato pa uglednega zagrebskega radikala dr. Trbojevića. V isti številki »Slobodnega Doma« opisuje tajnik HRSS dr. Krnjević svoj razgovor z Nikolo Pašićem.

POGAJANJA ZARADI SOLUNE.

Belgrad, 31. julija. (Izv.) Jugoslovansko-grška komisija za organizacijo proste cone v Solunu je zopet pričela delati. Komisija je morala prekiniti svoje delo, dokler se med Belgradom in Atenami ne doseže sporazum glede velikosti cone. Trdi se, da so Grki ponudili samo mal prostor, medtem ko ga Jugoslavija potrebuje 200 tisoč kvadratnih metrov.

NOVA VOHUNSKA AFERA.

Belgrad, 31. julija. (Izv.) V Strumnici so odkrili veliko vohunsko organizacijo, ki je dajala komitašem podatke o vojaških zadevah. Veliko oseb je aretiranih.

EMISIJSKA CENA POLJSKIH ZLATIH ZAKLADNIC.

Varšava, 31. julija. (Izv.) Emisijska cena 6 odstotnih zlatih zakladnic je dočena s 25.000 markami za en poljski goldinar.

Zadeva Jadranske banke.

Dubrovnik, 31. julija. (Izv.) Sklep glavne skupščine Jadranske banke v Trstu, dne 14. julija je izzval konsternacijo v Dubrovniku, kjer akcionarji Jadranske banke Trst in Belgrad predstavljajo 50.000 delnic. Danes so se organizirali tukajšnji delničarji, ki bodo pobijali veljavnost sklepa glavne skupščine v Trstu in ne bodo izvršili niti opojno niti zameno. Zahtevali bodo izredno skupščino Jadranske banke Belgrad. Prijave posameznih delničarjev, ki s tem soglašajo, sprejema odbor delničarjev Jadranske banke v Dubrovniku, poštni predal 20.

Reparacijsko vprašanje.

Bruselj, 31. julija. (Izv.) Belgijski odgovor je bil danes izročen potom tukajšnjega angleškega poslanstva.

London, 31. julija. (Izv.) Reuter je svedel iz poluradnega francoskega vira glede stališča italijanske vlade: V francoskih diplomatskih krogih se ne pričakuje, da bo Italija odgovorila na angleško noto. Italija bo čakala na izid razgovorov med francosko, belgijsko in angleško vlado. Čuje se, da je francosko-belgijski odgovor napravljen na angleško vlado nepovoljen vtis.

London, 31. julija. (Izv.) Lord Curzon je včeraj popoldne sprejel italijanskega, belgijskega, francoskega in nemškega poslanika.

London, 31. julija. (Izv.) Poslaniki Francije, Belgije in Nemčije so imeli včeraj skupen razgovor z lordom Curzonom.

PREOSNOVA NEMŠKE VLADE ODLOŽENA.

Berlin, 31. julija. (Izv.) Na seji državnoborskega kluba socialnodemokratske stranke se je enodušno izreklo mnenje, da se vlada ne more preosnovati, oziroma da se ne more sestaviti nova vlada, dokler ne dospe v Berlin odgovor angleške vlade na zadnjo nemško noto.

»RENSKA REPUBLIKA.«

Koblentz, 31. julija. (Izv.) Na shodu »Sonderbündlerjev« je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva renska republika.

ODKRITA KOMUNISTIČNA ORGANIZACIJA NA POLJSKEM.

Varšava, 31. julija. (Izv.) Tu so odkrili tajno komunistično organizacijo. 20 komunistov je aretiranih, med njimi več voditeljev. Komunist Štefanovic je izjavil, da je odposlanec moskovske komunistične centrale, da nanovo organizira komunistično gibanje na Poljskem.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Kassel, 31. julija. (Izv.) Ob 4. uri zjutraj je na postaji Kreiensen skočil s tira brzovlak Hamburg—München. Doslej so ugotovili, da je 29 mrtvih, 43 pa ranjenih, med njimi 15 težko ranjenih.

Kassel, 31. julija. (Izv.) Število mrtvih pri železniški nesreči na postaji Kreiensen se je povišalo na 32.

Varel, 31. julija. (Izv.) Dozdaj so našli 44 mrtvecev. V göttingški kliniki se nahaja 34 ranjencev, trije od njih se borijo s smrtjo. Doslej so znana imena 24 mrtvecev.

DRAGINJA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 31. julija. (Izv.) Z ozirom na vednobje naraščajočo draginjo so se danes voditelji strokovnih organizacij oglasili pri ministrskem predsedniku grofu Bethlen-ter ga pozvali, naj posreduje med delavci in delodajalci, da se zvišajo delavcem

plače, oziroma uvede indeks. Grof Bethlen je odgovoril, da ima proti indeksu pomisleke, da pa bo glede zvišanja plač nepristransko posredoval.

RUSKI EMIGRANTI V BOLGARIJI.

Sofija, 31. julija. (Izv.) Zastopnik ruskega rdečega križa Kopecki je danes zjutraj odpotoval v Odeso. Z njim se je vrnilo v domovino tudi 200 ruskih beguncev.

RESNO STANJE PREDSEDNIKA HARDINGA.

San Francisco, 31. julija. (Izv.) Včeraj ob 4.15 se je konstatiralo, da je stanje predsednika Hardinga resno. Harding ima močno pljučnico. Pet zdravnikov je izjavilo, da gre za življenje in smrt, da pa je predsednik močno konstruktivno, tako da bi krizo mogel prestopiti.

San Francisco, 31. julija. (Izv.) Danes opolnoči je predsednik zaspal. Zdravniki smatrajo to kot ugodno znamenje.

Sklepi popolarov.

Rim, 27. julija.

Včeraj se je sešel tu širši odbor ali narodni svet italijanske ljudske stranke, da sklepa o zadnjih dogodkih v parlamentu. Poročal je De Gasperi, ki je naglašal, da se je ljudska stranka borila proti volivni reformi zgolj zato, ker jo smatra za krivično in narodnim interesom škodljivo, nikakor pa ne iz političnih razlogov. To je stranka dokazala s svojim sklepom, da glasuje za zaupnico vladi. Stranka obžaluje ravnanje poslancev, ki so kršili strankino disciplino. Njih izgovor, da sega disciplina

Iz zunanje politike.

* Zborovanje štajerskih krščansko-socialnih kmetov. Dne 29. t. m. se je vršilo v Hartbergu na vzhodnem štajerskem veliko zborovanje krščansko-socialnih kmetov, na katerem je govoril tudi zvezni kancler dr. Seipl. Navzočih je bilo nad 10.000 ljudi. Dr. Seiplu so priredili veličasten sprejem. V svojem govoru je kancler predvsem naglasil zvestobo in ljubezen do »lepe stare Avstrije« in nato opisal delo za sanacijo, ki se je vršilo v notranjosti z istočasno inozemsko pomočjo. Pri tem je opozoril, kako prav je imela vlada, da je svojčas odklonila predlog za priključenje nemški denarni veljavi, ki so ga stavili socialni demokrati. Za Seiplom je govoril dr. Gürtler in več drugih. Zborovanje se je završilo z viharimi manifestacijami dr. Seiplu in stranki.

* Povratak Turčije na Balkan je izredno važen političen dogodek, ki mu časopisje balkanskih držav posvečuje tudi primerno pozornost. Zlasti s eto vidi na bolgarskem triku, ki Turčijo na Balkanu pozdravlja. Navajajo se seveda razlogi gospodarske narave, ker je Carigrad gotovo glavni izhod za bolgarske produkte, ki gredo v inozemstvo. Toda Bolgarija pričakuje od Turčije gotovo tudi diplomatske pomoči in zaslombe, predvsem glede vprašanja svobodnega izhoda na Egejsko morje preko grškega ozemlja.

* Lozanskemu miru posveča celokupne francoske časopisje izvanredno pozornost. Nekateri listi menijo celo, da je Mustafa Kemal paša s tem mirom dosegel več nego turški sultan za časa največjega poraza turške države. Turčija je postala politično in gospodarsko popolnoma neodvisna, Evropejci ne uživajo v Orientu nobenih predprav več in Francija je nehala biti varhinja kristjanov na vzhodu. Vprašanje je, kako bo Turčija to svojo veliko zmago izrabila. Zaenkrat plava Turčija v angleških vodah in se je emancipirala od Rusije, s katero je ne veže več prijateljstvo. Značilno je, da je sklenila te dni politično-trgovsko zvezo s Poljsko, kar ima gotovo svoj veliki pomen z ozirom na Rusijo. Z veliko napetostjo se tudi pričakuje, kakšno stališče zavzame Turčija napram balkanskim problemom.

samo do tje, kjer se začne vest, ne drži, kajti ravno vest veleva vsakemu katoličanu, da se bori za načela pravičnosti. Slabe posledice novega volivnega zakona se bodo pokazale pri prvih volitvah in tedaj se bo videlo, kako prav je imela ljudska stranka, ko je bila proti temu zakonu. Po De Gasperijevem poročilu se je začela razprava, v kateri se je oglašil tudi don Sturzo. Končno je povzel besedo posl. Rodino, ki je v imenu triumvirata izjavil, da se bo stranka odločno držala poti, ki jih je začrtal turinški kongres. Nato so sprejeli naslednje sklepe: 1. Narodni svet odobruje taktiko popularske skupine v parlamentu in izjavlja, da ostane ljudska stranka proporcionalnemu načelu neomažno zvesta; želi, da vlada dela na pomirjenju duhov in da preneha nasilje proti legalnemu delovanju političnih strank in proti katoliškim organizacijam. 2. Poslanec Mattei-Gentili, ravnatelj lista »Corriere d'Italia«, dalje Martire in Vassallo, ki so s svojim javnim delom v zadnjem času dokazali, da ne razumejo programa in politične naloge ljudske stranke, se iz stranke izključijo. 3. Poslanec Cavazzoni, Ferri, Mauro, Merizzi, Padulli, Signorini in Grandi, ki so kršili strankino disciplino, se pozovejo, da tekom desetih dni položijo svoje mandate. 4. Dnevnik »Corriere d'Italia« se izobči in preneha biti glasilo ljudske stranke. — S temi sklepi se obširno bavi celokupno italijansko časopisje. Nasprotniki naglašajo, da je s tem razcep ljudske stranke zapечат in opozarjajo, da prizadeti poslanci nikakor niso dolžni, da se pokore pozivu na ostavko poslaniških mandatov; prvič imajo o tem odločiti volivci, drugič pa parlament ostavki ne bi sprejel.

* Španijo čakajo v Maroku novi težki boji. Vstasi so začeli ponovno z energično ofenzivo. Španske čete v Maroku štejejo 160.000 mož.

* Rusko-japonska pogajanja, ki se vrše v Tokiju, zelo počasi napredujejo. V zadnjem času so se pojavile take težkoče, da nekateri dvomijo o ugodnem uspehu. Baje je predsednik ruske delegacije Joffe demisioniral in bo na njegovo mesto imenovan Karahan. Največje težave prizadeva vprašanje severnega dela Sahalina, ki je ogromno ležišče železa, premoga in olja.

* Nemška vtiaga. Vprašanje odplačevanja vojne odškodnine od strani Nemčije se je tako zapletlo, da ni videti iz njega za dogleden čas nobenega pravega izhoda. Za enkrat sta Francija in Belgija odgovorili na angleško noto; kaj, še ni natančno znano. Na vsak način obe državi vztrajata na tem, da okupacijske čete Poruhra ne zapuste, dokler Nemčija ne izpolni svojih obveznosti. V Angliji sami se borita dve struji: ena, ki želi, da se Nemčiji pomaga v svrhu konsolidacije gospodarskih prilik v Evropi sploh; druga, ki priporoča pasivno politiko, ker smatra gospodarsko vzpostavitev Nemčije za nevarno in zato simpatizira s francoskimi metodami. Pa tudi v Nemčiji niso vsi enega mnenja. Mnogi politiki ostro napadajo vlado, da ji pri celem reparacijskem vprašanju ne gre za nič drugega, nego da štiti interese velekapitala, ki noče k reparacijam nič prispevati, ampak vse breme vojnoodškodninskih odplačil zvaliti na ramena socialno šibkih slojev ter nalašč devalutizira marko. Vodstvu nemške zunanje politike očitajo, da namenoma

ne stori ničesar za sporazum s Francijo in mu zlasti zamerijo, da ne sledi pobudi Anglije, da naj bi Nemčija prosila za sprejem v Društvo narodov, s čimer bi bilo za pomirjenje veliko storjeno. Na teh očitkih je jako veliko resnica. Kar se Amerike tiče, se zdi, da so ji neprijetne, v katere je zašla po vojni Evropa, le všeč.

V. Katol. shod v Ljubljani.

25.—28. avgusta 1923.

Prijave za posebna prenočišča na katoliškem shodu. Udeležniki V. katoliškega shoda, ki žele imeti posebna prenočišča, naj pošljejo točen naslov (ime, priimek, stan, kraj), dneve prenočevanja in denar za prenočišče po poštni nakaznici. Enkratno prenočevanje v privatnem stanovanju na postelji bo stalo za osebo 15 do 25 Din. Hotelske cene pa so od 24 do 30 Din. Primeren odposlani vsoti odkažemo stanovanje (posamezno sobo ali sobo z več posteljami). Pripominjamo, da je cenejših prenočišč razmeroma le malo na razpolago in da se bodo ista po možnosti dodelila manj premožnim slojem. Kakor hitro bodo ista napolnjena, dodeljevalo se bo prenočišča z višjo ceno.

Denar in naročila naj se pošiljajo le do 15. avgusta samo na naslov: »Stanovanjska komisija V. katol. shoda, Ljubljana, Dunajska cesta 29.«

Politične vesti.

+ Brez sekundantov. »Slov. Narod« srečuje pamet. Včerajšnji »Narod« na primer piše med drugim: »Te dni smo priobčili nekaj opravičenih opazk o poslovanju srbskih sodišč edino le v namenu, da se dotični sodniki in uradniki v Beogradu pozovejo na odgovor in napotijo na pot pravičnega poslovanja. Ne meneč se za znane komentarje hočemo nadaljevati svoj po našem mnenju potreben in koristen posel in boriti se brez »Slovenčevih sekundantov« za hitro in temeljito ureditev sodnega in upravnega uradovanja. Dolga bode ta pot. Vendar — večna ne bode in ob pravilnem razumevanju in sodelovanju bi se dalo vsaj sčasoma vendarle prispeti do kakšnega lepšega cilja. Da je pa še daleč izpolnitev naših odkritih želj, dokazuje tale dogodek ex actis iz precej žalostne sedanjosti. Zgodilo se je namreč, da je deželno sodišče v Ljubljani naprosilo pristojni srbski sud za opravek pravne pomoči. Svojo prošnjo je v Ljubljani sodnik podpisal in odposlal seveda slovensko. Mine čas in prošnja priroba iz našega juga lepo nazaj s kratkim odgovorom: »Šta tražite?« Dasi je ljubljanski sodnik »učinile« svojo zaprosbo po predpisih naše ustave, vendar je takoj prijel za ponižno pero in v gladki vzgledni srbohrvaščini ponovil svojo uradno prošnjo. Poslužil se je brez vsake slutnje za ta dopis seveda pri nas običajne latinice. Mine zopet čas. In pride zopet iz Beograda odgovor: »Šta tražite?« — Pišite v srbskem jeziku! No, ljubljanski sodnik sede tretjič za mizo in zapiše svojo zaprosbo v zahtevani cirilici. Kak uspeh je s tem zadnjim poskusom za pravno pomoč dosegel, nam ni znano. To naj doženejo, ako jim drago »Slovenčev« puritanci. Mi se omejimo le na trditve, da take justične operacije, take posamezne uradne ljubeznivosti južnih uradov in njihovih reprezentantov prvič v naši državi niso dovoljene vzpričo ustavnih določil, ki veljajo za vse jugoslovenske sodnike. Drugič ne razumemo, kako da se more najti v srbskem delu naša država taka jezikovna nevednost. In

Edgar Allan Poe:

Znameniti doživljaji Arturja Gordona Pyma.

(Dalje.)

Peters se je ponudil, da zleze v kajito. Kmalu se je vrnil s malim loncem sliv, kar nas je silno razveselilo. Razdelili smo jih in pogoltnili slastno. Nato se je tovariš spet odpravil na iskanje. Topot je uspeh nadkriljeval vse pričakovano. Peters se je takoj vrnil, obložen z veliko gnatjo in steklenico Madeire. Vina smo spili vsak le po en požirek, ker smo se spominjali zlih posledic nezmernega uživanja portugalskega vina. Gnjat je bila neužitna do dveh funtov ob kosti; slana voda jo je skvarila. Razdelili smo užitni ostanek. Peters in Augustus, ki aista mogla premagati poželjenja, sta kar pogoltnila vsak svoj delež. Jaz sem bil previdnejši; mislil sem na pretečo žejo in sem le malo jedel. Nato smo se odpočili po neznanu trudopolnem naporu.

Opoldan sva obnovila s Petersom poskuse, ker sva bila že nekoliko osvežena in pri moči. Izmenoma sva se potapljala do mraka več ali manj uspešno. Bila sva tako srečna, da sva našla štiri male lonce sliv, še eno gnjat, skoro tri galone izborne kapskega vina in želvo vrste Galapagos, kar nas je najbolj razveselilo. Želvo je kapitan Barnard prevzel pred odhodom od ladje »Mary Pitts«, ki se je ravnokar vrnila z lova na morske pse v Tihem oceanu.

Te vrste želv prebivajo ponajveč na otokih Galapagos, ki se tudi imenuje po njih. »Galapago« pomeni španski želvo sladkih vod. Posebnosti v velikosti in premikanju so jim dale ime »slonova želva«. Večkrat so ogromne. Videl sem jih, ki so tehtale 1200 do 1500 funtov. Na pogled su čudne, pravzaprav gnusne. Plazijo se počasi, umerjeno, okorno, telo imajo približno čevljev visoko nad tlom. Imajo zelo dolge in vitke vratove, ki merijo ponavadi do 2 čevlja; jaz sam sem ubil želvo, ki je merila od glave do ramen tri čevlje in deset palcev. Glava sliči prav izredno kačji. Žive neverjetno dolgo brez hrane. Nekateri so že prebile dve leti v podladiju in bile po preteku te dobe ravnotako mastne in zdrave, kakršne so položili tja. Nekaj pri teh čudnih živalih spominja na dromedarja ali velbloda puščave. Ob vratu nosijo vrečico, v kateri je stalno zaloga sveže vode. Ubili so želve, ki so stradale leto dni, pa so našli v vreči tri galone sveže, sladke vode. Živijo se ponajveč od divjega peteršilja in zelene, pa tudi od retlaka, morskega mahu in kakta. Posebno kakt jim dobro dě. Kakt raste povsod v velikih množini ob obronkih obali, kjer prebivajo želve. Želve so izborna in zelo redilna hrana. Ohranile so življenje brez dvom ana tisoče mornarjem, ki so kot kito-lovci ali v slični službi jadrali po Tihem oceanu.

* 1 funt = 453,6 g.

* Galona = 4,54 l.

Naša želva je bila zmerno velika; tehtala je 70 funtov. Bila je samica v izbornem stanju in izredno mastna; nosila je sabo nad en kvart¹ sveže, sladke vode v vrečici. To je bil pravcati zaklad; pokleknilo smo vsi enih misli in se zahvalili Bogu za pravočasno rešitev.

Moralna sva se zelo truditi, da sva spravila žival skoz lino, kajti branila se je besno in bila silno močna. Skoro je že ušla Petersu in lopnila nazaj v vodo, ko ji je Augustus vrgl zanko krog vratu in jo pridržal, dokler nisem priskočil k Petersu in mu pomagal.

Vodo smo skrbno pretočili v vrč, ki smo ga, kakor se boste spomnili, prinesli iz kajite na krov. Nato smo izpili vsak določeno mero in sklenili, da se bomo vse dni držali mere, dokler bo zaloga trajala.

Zadnje dni je bilo vreme suho in prijetno. Postopno perilo iz kajite in obleke so se že skoz in skoz posušile in tako smo prebili noč (23.) primeroma dobro. Ko smo zaužili bogato večerjo, gnjat in olive ter malo vina, smo se udali mirnemu počitku. Zalogo smo pritrdili na razbitino vretena, da ga ne bi v slučaju, če se vreme spremeni, odnesel vihar. Želvo smo hoteli kakor mogoče dolgo ohraniti živo; zato smo jo vrgli na hrbet in razentega previdno zvezali.

Trinajsto poglavje.

24. julija. Zjutraj smo se čutili čudovito okrepčane na duši in telesu. Nahajali

* Kvart = 1/136 l

smo se sicer v nevarnem položaju. Nismo poznali kraja, kjer smo pluli; gotovo pa smo bili daleč od celine. Zalogo so zadoščale kvečkemu za 14 dni, tudi če smo se omejili na najpotrebnejše. Pitne vode skoro nismo več imeli. Ladja je bila razbitna, igrača vetra in valov. Vendar pa smo smatrali vse te težkoče za navadna vsakdanja neugodja, če smo jih primerjali z neizrečnimi strahotami, ki so bile za nami. Tako zelo zavisita pojma »dobro« in »slabo« od razmer, ki so nam merilo.

Po solnčnem vzhodu smo se odpravili preiskat še nadalje srambo, ko se je ulila močna ploha. Takoj smo nastavili rjuho in lovili vodo, kakor zadnjič. Nismo imeli drugega sredstva ujeti deževnico; razpeli smo rjuho in jo obtežili z železnim obročem. Voda je tekla proti sredi, kjer se je precedil av vrč. Komaj smo ga tako skoroda napolnili, se je zaletel močan vihar, harni sunek v nas. Morali smo prenehati z zajemanjem, ker se je ladja začela močno majati. Hiteli smo k vretenu, se privezali in čakali dogodkov tako mirnega srca, kakor si ne bi nikdar mislil. Opoldne se je veter ojačil v krepko sapo. Ponoči je bil že močan vihar, ki ga je spremljalo ogromno, težko valovanje. Bili smo že toliko izurjeni v privezovanju, da smo turbno noč prebili še nekam varno, dasi nas je morje močilo do kože in smo se vedno bali, da nas ne odnese. Na srečo je bilo tako soparno, da nam je voda skoro dobro delala.

(Dalje sledi.)

trečji upamo, da si bode justični minister in vsi, ki so poklicani za unifikacijo naše zakonodaje, justice itd., take slučaje nekoliko bližje ogledali, ker se sicer lahko kaj kmalu zgodi, da se sodnim zaprosbam slovenskih naših sodišč iz Beograda in našega juga ne bode več vpraševalo »Šta tražite?«, marveč se sploh ne bode več odgovarjalo! — Na opazke, ki jih je napravil »Narod« na naš naslov, za enkrat ne odgovarjamo. Nas le iskreno veselimo, da tudi »Slov. Narod« počasi prihaja do spoznanja, da v državi SHS le ni vse tako, kakor bi moralo biti in kakor bi lahko bilo. Videti je, da bodo »ata« — Narod« različni belgrajski popeljni le ozdravili, če so ata sploh še ozdravljivi.

Dnevne novice.

— V Radečah je pri ponovnih občinskih volitvah, ki so se vršile 29. julija, dobila SLS 19 odbornikov, napredna 3, delavska zveza 3. S tem je za SLS zmagovalno končana triletna vojska; povzročena od deželne vlade, ki je radeške občinske volitve še trikrat razveljavila.

— Opozorjamo prijatelje petja na pevsko prireditelstvo ljubljanskega okrožja, ki bo v nedeljo, dne 5. avgusta ob pol štirih popoldne v Dolskem pri Zupančiču. Zveze z vlakom do Laz so zelo ugodne tja in nazaj. Nastopilo bo posamič in skupno 7 zborov in nad 200 pevcev.

— Vse je samo številka. To modrost je uganil že stari Pitagoras. Vse je samo število — tako nekako se je glasil njegov princip. Naša vlada sicer ni pitagorejsko-modra vlada, ampak na številke pa vendarle že verjame. Na loterijske sicer ne, ker sicer bi bila že zdavnaj vpeljala loterijo z njenimi ambami in ternami vred, ampak na številke vendarle verjame. Če ne pri drugih ljudeh, pa pri policajih. Te je osrečila s številkami na revolverjih. Revolverji imajo že itak svoje številke — to je preveč. Revolverji od samih števil ne bodo mogli več streljati. Pa to je končno stvar varnostne straže. Ni pa stvar »Slov. Narod«, da ugotavlja, da nekateri revolverji sploh nimajo števil. To je deloma res. Namreč fakiško število imajo vsi, ampak policijske ne. Te zadnje pa nimajo revolverji višjih policijskih gospodov, katerih naloga tudi ni, da opravljajo varnostno službo na cesti. Da pa »Narod« ugotavlja, je sumljivo znamenje, ker se pošteni ljudje navadno ne boje ne revolverjev s številkami in tudi ne onih brez števil.

— Krekova mladina Šneberje-Zadobrava v priporu v nedeljo 12. t. m. pri Sv. Jakobu ob Savi igra »Stari in mladi«. Začetek točno ob pol 4. popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen v korist delavske mladine, naj nihče ne zamudi te predstave. — Odbor.

— Orel v Borovnici bo proslavil dne 5. avgusta petnajstletnico svojega obstoja z večjo popoldansko prireditvijo. Tega dne se bo vršil v Borovnici tudi zlet logaške orlovske srenje. Na to prireditelstvo vabimo vse Orle, Orlice in prijatelje orlovstva od blizu in daleč. Ljubljanci, ki napravijo na ta dan lahko izlet v hladni borovniški Pekel, imajo zelo ugodno železniško zvezo. Ob pol treh popoldne odhod iz Ljubljane, ob 10. zvečer pa odhod iz Borovnice.

— Sprejemanje avstro-ogrškega železnega drobiža. Avstro-ogrski železni drobiž po 20 vinarjev je še vedno veljaven, a ker se ta drobiž vtihtaplja iz Avstrije in Mažarske v našo državo, ga pošte ab naši severni meji ne smejo sprejemati. Ta prepoved velja za pošte Kranjske gora, Jezersko, Mežica, Prevalje, Črna pri Prevaljah, Libelice, Dravograd, Meža, Muta, Marnberk, Brezno, Selnica ob Dravi, Sent Ilj, Zgornja sv. Kungota, Marija Snežna, Apače in Gornja Radgona. Vse druge pošte pa morajo ta drobiž do preklica sprejemati.

— Ogenj valed strele je uničil v noči od 27. julija celo dragoceno ostrešje na znani Marijini božjepotni cerkvi na Kurečkem nadlgom. Vzburjeni po zvonjenju so domačini rešili z nadvse napornim delom stolp z zvonovi, notranjo cerkveno opravo, perilo in paramente, razen božjega groba in dveh dragocenih oblik za Marijin kip, tako da ostane kljub sreče v nesreči škoda tako ogromna, da je domače tri vasice z dvesto ljudmi nikakor ne bodo zmogle. Zato se že sedaj tem potom obračamo na dobrohotna, že od nekdaj kurečki Materi božji naklonjena srca.

— Da bomo rejeni in zdravi, sezimo po hrani pravil. Kupujte zato »Pekatec«. So najcenejša, ker se zelo kuhaajo.

Primorske novice.

— Mašniške 25 letnice. 25 letnico svojega mašništva so 24. julija praznovali pri tovarišu Franketu v Oseku ti-le gorški duhovniki: Fr. Čemažar, Henrik Černaigoj, Ivan Košir, Anton Gerbec in Valentin Zega. Opravičili so se tovariši dr. Josip Ličan, Valentin Knavs in Henrik Petermel. Dva izmed sošolcev in tovarišev: Anton Gleščič in Zabukovšek sta že v grobu.

— Slovenskih duhovnikov ne marajo. Župniku v Sp. Idriji g. Karolu Supinu je italijanska oblast opejzila prošnjo zavrnila. G. Supin mora svojo župnijo in Italijo zapustiti.

— Grozna nesreča. V Banjšici so minolo soboto zvečer delavci v neki baraki napravili ogenj za večerjo. Naenkrat se zemlja strese in ob zamolklem šumu udari iz tal plamen ne-

znane netilne anovi. 12 navzočih delavcev je dobilo težke opekline, 6 izmed njih smrtno nevarne. Ponesrečence, ki so vsi družinski očeti, so odpeljali v bolnišnico v Gorico.

Štajerske novice.

— Poslanci SLS med ljudstvom. V smislu resolucije zadnje seje vodstva SLS v Celju, dne 8. julija t. l. se vršijo prihodnje dni po vseh sodnih okrajih Štajerske, Koroške in Prekmurja okrajne seje krajevni odborikov in župnikov SLS in sicer: 1. avgusta v Slov. Bistrici (okrajna hranilnica) za sodni okraj Slov. Bistrica; poročata poslance Falež in Žebot. 3. avgusta v St. Vidu na Planini (župnišče) za sodni okraj Kozje; poročata posl. Vrečko. — 4. avgusta: 1. v Ljutomeru (okrajna hranilnica) za sodni okraj Ljutomer; poročata posl. dr. Hohnjec; 2. v Ormožu (gostilna Bauer) za sodni okraj Ormož; poročata posl. Bedjančič; 3. v Mariboru (Lekarniška ul. 6) za sodni okraj Maribor desni breg in levi breg; poročata poslance Žebot in Falež; 4. v Celju (vrtna dvorana pri »Belem volu«) za sodni okraj Celje; poročata posl. Kranjc; 5. v Kozjem (okrajna hranilnica) za sodni okraj Kozje; poročata poslance Vrečko. — Dne 5. avgusta v Gor. Radgoni (posojilnica) za sodni okraj Gornja Radgona; poročata poslance dr. Hohnjec. — 6. avgusta: 1. v Laškem (društvena dvorana — župnišče) za sodni okraj Laško; poročata poslance Kugovnik; 2. v Šoštanju (cerkvena hiša) za sodni okraj Šoštanj; poročata poslance Pušenjak. — Dne 7. avgusta v St. Juriju ob Taboru (cerkvena hiša) za sodni okraj Vransko; poročata posl. Kranjc. — Dne 8. avgusta v Rogatecu (društvena soba — kaplanija) za sodni okraj Rogatec; poročata poslance Vrečko. — 9. avgusta: 1. v Brežicah (župnišče) za sodni okraj Brežice; poročata poslance Kranjc; 2. v Prevaljah (društvena dvorana, Farna vas) za sodni okraj Prevalje; poročata poslance Kugovnik; 3. v Ptuj (minoritski samostan) za sodni okraj Ptuj; poročata poslance Vesenjak; 4. v Šmarju (pri g. Florijanu Gajšek) za sodni okraj Šmarje; poročata poslance Vrečko. — 13. avgusta: 1. v Starem trgu (stara šola — župnišče) za sodni okraj Slovenj gradec; poročata poslance Pušenjak; 2. v St. Lenartu v Slov. Goricah (dvorana gostilne Arnuš) za sodni okraj Sv. Lenart v Slov. Goricah; poročata poslance Žebot. — Dne 23. avgusta v Marenbergu (gostilna Bruderman) za sodni okraj Marenberg; poročata poslance Pušenjak. — Seje se začnejo povsod ob 9. uri popoldne, samo v Gornji Radgoni po rannem sv. opravilu. Za Prekmurje, Konjice in Sevnico se določijo okrajne seje pozneje.

— Ptuj. Ob priliki moje zlate maše mi je došlo toliko čestitk, da se ne morem vsem osebam zahvaliti. Zato izražam vsem svojim dragim prijateljem, ki so se me spomnili ob moji petdesetletnici, tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo.

M. Jurkovič, prošt.

— Rogatec. Radi nerednosti pri poslovanju v okr. zastopu in okr. hranilnici v Rogatecu je bil te dni aretiran tajnik Matija Zorko.

Gospodarstvo.

— g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi so notirale žitu sledeče cene: pšenica 365, ječmen 293, oves 300, kuruza 285, pšenična moka št. 0 600, št. 2 550, št. 6 450, št. 5 500, mekinje 150 Din. Tendence neizpremenjena. — Na belgrajski borzi: pšenica 345, ječmen 266, oves 312.50 Din. — Na zagrebškem trgu: pšenica 350—370, kuruza 280—290, rž 320, ječmen (za pivovarne) 290, oves 300—312.50, stara pšenična moka št. 0 625—650, nova pšenična moka št. 0 615—625 Din (za avgust—september).

— g Dobra žetev. Mednarodni poljedelski urad poroča, da bo letošnja žetev v Evropi jako ugodna. Dosedanji uspehi žetve, ki so prišli iz vseh dežel izvezmi Rusijo, ki se računa samo na 40% vse evropske žetve, upravičujejo nado, da bo letošnji pridelek za 21 milijonov meterskih stotov večji ko lanski, torej za 17 odstotkov boljši. Splošno je v več pridelki, kakor ga je bilo pred vojsko. Tudi na Japonskem in v Indiji je letošnji pridelek za 23 milijonov meterskih stotov večji od lanskega, t. j. 4 odstotki stoletov svetovni letini lanskega leta.

— g Novi sledovi rude in nafte v Črnigori. V Črnigori so odkrili sledove večje količine bakrene ter druge rude in precej močen vrelce nafte.

— g Svoboden promet z devizami v Poljski. Poljska je vpeljala svoboden promet z devizami in valutami. Posledica te vpeljave je, da so vse tuje valute in devize poskočile.

BORZA.

— Curib, 31. julija. (Izv.) Devize: Pešta 0.0275, Berlin 0.006, Italija 24.30, London 25.64, New York 560.75, Pariz 32.70, Praga 16.5750, Dunaj 0.007995 (n. a. K 0.0079), Sofija 5.15, Zagreb 5.80, Varšava 0.0028.

— Zagreb, 31. julija. (Izv.) Devize: Pešta 0.85 do 0.45, Berlin 0.0060—0.011, Italija 4.16—4.18, London 437—439.50, New York 94.50—95.50 (dolar 98.50—94.50), Pariz 5.55—5.60, Praga 2.8450 do 2.8525, Dunaj 0.1840—0.1845, Curib 17.15—17.20.

Ljubljanske novice.

— Ij Shod zaupnikov SLS za Ljubljano je zboroval 30. julija 1923. Predsedoval je g. Strnad. O proračunu mestne občine ljubljanske so poročali podžupan dr. Stanovnik in obč. svetovalec Pirc, Orehek in Moškerc. Razprave se je udeležilo več gospodov zaupnikov. Posl. Kremžar je poročal o parlamentarnem položaju. O katoliškem shodu so poročali podžupan dr. Stanovnik, obč. svetovalec Pirc in tajnik SLS g. Miha Krek.

— Ij Novozgrajeno mestno kopališče ob Ljubljani se odprlo v četrtek, dne 2. avgusta 1923 ob 8. uri popoldne. Kopališče bo odprto vsak dan od 8. jutraj do 20. zvečer. Vstopnina znaša od osebe in za 2 uri 2 Din. Za uporabo kabine se bo moralo plačati za osebo 4 Din, za vsako nadaljno osebo pa po 1 Din k že omenjenemu znesku. Taksa za kopanje se pa v tem slučaju plača posebej. Za kopanje in omario v skupni kabini se bo moralo plačati od osebe 3 Din. Kopalna doba znaša 2 uri, za vsako nadaljno pričetu uro se pa plača ponovno cela pristojbina. — Slovenska oficijelna otvoritev novega kopališča se pa vrši v nedeljo dne 5. avgusta ob 11. dopoldne s plavalno tekmo športnega kluba »Primorje«.

— Ij Junaški čin. Včerajšnji »Slovenski Narod« poroča o petih potapljačih se v Malem Grabnu. Ker se to poročilo ne strinja z dejanskim stanjem, hočemo podati natančno poročilo, kakor ga nam je podal očividec. V nedeljo, 29. julija se je v Malem Grabnu na posestvu g. Gutnika kopalo večje število mladine obojega spola. Viktor Kušar, pisarniški uradnik in predsednik »Okrajne delavske zveze«, iz Nove vasi in Peter Lombardo, strok. tajnik JSZ, sta se ističas šla kopat. Ko sta s kolesi pripeljala do pota, ki pelje preko travnika g. Gutnika, se spustijo štiri deklice v vodo, in sicer 19 letna Marija Kos, pleskarjeva hčerka, 15 letna Marija Galovič, hčerka tobačnega delavca, 14 letna Ljiljka Prešeren, posestnikova hčerka, ter 13 letna Ana Lenasi, mizarjeva hčerka, vse štiri z Glinca. Ko so tako nič hudega sluteče ena drugo prerivale semtertja, so naenkrat zašle v približno 2 metra globok tolmun. Ko Peter Lombardo prvi opazi, da to ni več igra, ampak borba za življenje in smrt, zakliče: Na pomoč, kdor zna dobro plavaliti! Takoj skoči v vodo Matija Pečan, a ga potapljačje se potegnejo pod vodo. Nato skoči Viktor Kušar oblečen in obut v vodo med nje ter jih začne z velikim naporom pritiskati proti kraju ter reši vse štiri gotove smrti. V prvi zmedenosti ni nihče opazil, da je Marija Galovič še v vodi. Šele ko Peter Lombardi pokaže, kje se je zadnjikrat pokazala, skoči Franc Hribar pod vodo s Kušarjem vred in še Pahor z Rimske ceste. Ker pa prvi poskus ni uspel, se spusti Franc Hribar še enkrat pod vodo ter izsledi utopljenko. Ker je bil pa že ves prevzet od strahu in napora, je ni mogel izveleči iz vode. Ko Kušar vidi situacijo, se, čeravno že skrajno izmučen, začne še poslednjikrat pod vodo ter izvleče Marijo Galovič iz vode, ki je bila pa že mrtva. Ves boj je trajal nekaj minut. Tako se je odigrala žalostna drama, ki bi namsto ene zahtevala sigurno pet žrtev, če ne bi Previdnost pravočasno poslala rešitelja Viktorja Kušarja, kateremu grz splošno priznanje ter primerna nagrada, od strani rešenih pa najtoplejša zahvala za rešitev življenja. — Očividec.

— Ij Prošnja krščanskim staršem v Ljubljani! Podružnica Slov. dij. zveze prosi vse krščanske gospodinjke, ki bi bile pripravljene sprejeti enega ali več dijakov na stanovanje (s hrano ali brez hrane), da se javijo pisмено ali ustmeno v Ljudskem domu, II. nadstropje vsak dan od 11.—12. ure, vsako sredo in soboto pa tudi od 9.—10. ure, oziroma naj pošljejo svoj naslov. Tam se bodo priglasili dijaki iz dobrih krščanskih družin z dežele. Krščanski dijaki naj pridejo v dobre družine in verne družine naj gledajo v prvi vrsti, da podpirajo verne krščanske dijake. — Odbor podružnice.

— Ij Poriv in prošnja. Pri cerkvi sv. Krištofa, katero sedaj popravljajo, je vzdanih v cerkveni zid nekaj spomenikov, n. pr. Zeschko, Sparovic-Paur, Jevnikar-Slamnik, Seidl. Zidu je v škodo, da so spomeniki vzdani, ker zateka pri straneh v cerkveni zid, ki kaže vlogo že na znotraj. Najboljše bi bilo, da bi spomenike odstranili in postavili nekoliko proč od cerkvenega zidu, na katerega bi jih uprli z železno podporo. Poleg tega je treba spomenike nekoliko popraviti, da ne bodo kazili popravljene cerkve. Če se za zgoraj omenjene spomenike še kdo zanima, naj se gotovo oglasi do prihodnje sobote, t. j. 4. avgusta t. l. do 12. ure v hranilnici kmečkih občin na Dunajski cesti pri ravnatelju in cerkvenem ključarju g. Fr. Vidicu. Če se nihče ne oglasi bomo naredili s spomeniki kar je cerkvi v korist. — Cerkevno predstojništvo sv. Krištofa v Ljubljani. — J. Potrič, župnik; Franc Vidic, Franc Ravnikar, ključarja.

— Ij Utonil je 30. julija 1923 v Ljubljani 17 letni čevljarski vajenec Franc Janežič, kateri se je na Prulah kopal. Utopljenca še niso našli.

— Ij V gnojnici najdeno mrtvo dete. Hlapec Anton Jarc je 30. julija 1923. izpraznil gnojnico v Hranilnični ulici št. 6. Ko je izpraznil na njivi pri Smartnem gnojnični sod, je našel s svojim gospodarjem mrtvo možko dete, katero so prenesli v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— Ij Tedenski zdravstveni iskas. Od 22. do 28. julija 1923 je bilo v Ljubljani rojenih 27, mrtvorojen 1, naknadno prijavljenih rojstev 3. Umrla je

v tem času 10 oseb, naknadno prijavljena 2 smrtna slučaja, od tega 5 tujcev. Vzrok smrti v 1 slučaju jetika, v 1 pljučnica, v 1 ošpice, v 1 zastrupljene rane, v 1 rak, ostalo drugi vzroki.

— Ij Naletnjive bolezni v Ljubljani. Od 22. do 28. julija 1923 je bil v Ljubljani naznanjen 1 slučaj škrlatice, 1 ošpice in 1 otroške vročice.

Cerkveni vestnik.

— Rečnik. V četrtek, dne 2. avgusta ne bo sv. maše na Rožniku.

Orlovski vestnik.

— Redni fantovski večer šentpeterskega Orla se vrši danes. Poročajo bratje iz Pariza. Udeležba obvezna, vabljeni tudi starejši bratje. Bog živi!

Dijaški vestnik.

— d Dijaki, ki gredo v Zagreb, naj pošljejo po 5 Din za legitimacije po železnici (t. j. izkaznica za evharistični kongres, s katerimi se morejo poljati v Zagreb oziroma do Ljubljane) na naslov: Korče Adolf, Linhartova ulica 30. Ljubljanski tu okoličani ne rabijo legitimacij, ker potujemo skupno z dij. legitimacijami. — Tajnik »Podružnice S. D. Z.«.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 31. julija 1923.

Seji je predsedoval župan dr. Perič. V občinsko zvezo je bilo sprejetih 27 prosilk. Iz upravnega odbora mestne elektrarne, vodovoda in plinarne je izstopil občinski svetovalec Mahevo, na njegovo mesto je bil izvoljen občinski svetovalec Čelešnik. — Občinski svet je odobril poročilo občinskega svetnika Pirca o prizivu proti okloku pokrajinske uprave glede mestnega šolskega sveta. — Nato je zbornica brez razprave odobrila poročilo stavbnega odseka (poročevalec dr. Breclij) in šolskega odseka (poročevalec g. Jeglič). — Nato je občinski svetovalec g. Pirc v imenu upravnega odbora mestnih voženj predlagal, naj sodeluje osebje mestnih voženj pri mestnem gasilstvu. Občinski svetovalec dr. Lemež je izjavil, da njegov klub ne bo glasoval za predlog upravnega odbora mestnih voženj. Podžupan dr. Stanovnik je povdarjal, da zahteva varnost mesta sodelovanje osebja mestnih voženj. Končno se je odobril predlog dr. Stanovnika, naj se vrne predlog upravnemu odboru mestnih voženj.

PRORACUNSKA RAZPRAVA.

Občinski svet je nato sklepal o proračunu upravnih odborov. O proračunu mestnega pogrebneega zavoda za drugo polovico leta 1922 je poročal obč. svetovalec Albin Zajec, o mestni klavnicni obč. svetovalec dr. Breclij, o mestni zastavljalnici in o dedovalstvenem uradu obč. svetovalec Moškerc. — Omenjeni proračuni so se odobrili po kratki razpravi, katere so se udeležili občinski svetovalci Josip Turk in Likozar, katerim so odgovarjali podžupan dr. Stanovnik in občinski svetovalci Tokarj Pirc in Moškerc.

PREDLOGI OBČ. SVETOVALCEV SLS.

Odseku se je odkazal predlog obč. svetnika Albina Zajca in tovarišev zaradi regulacije Martikove ceste od predora južne železnice do pokopališča pri sv. Križu. Ker smo dolžni že iz pietete do umrlih, da omogočimo našim someščanom kolikor mogoče vabiliv dohod do grobov in ker trpi poleg tega tudi mestna občina kot lastnica pogrebneega zavoda občutno škodo na vozilih, predlagajo imenovani, da se ta skrajno zanemarjena cesta brez odloga regulira in temeljito popravi. Predvsem naj se razširi in napravi na obeh straneh ceste široka hodnika za pešce. Cesta naj se na obeh straneh ob hodnikih zasadi s kostanji ali lipami. V primeru njih razdaljah naj se postavijo klopi, da se utrujeni obiskovalci lahko odpokojijo. Dobro bi tudi bilo, da se pri pokopališču postavi lična lopa, kjer bi našli obiskovalci v slučaju skrajno slabega vremena zavetišče. Mestna občina naj obenem prouči vprašanje podaljšanja električne cestne železnice od Zaloške ceste do pokopališča, ker bi se ti stroški gotovo krili. Če bi se pa tudi ta proga mestne električne železnice res ne dala izpeljati zaradi ogromnih denarnih stroškov, naj pa mestna občina vpostavi avtomobilni promet dnevno ob gotovih urah. Za slučaj pa, da bi se tudi avtomobili, ki jih že ima mestna občina, ne dali adaptirati za ta namen, naj pa mestna občina takoj vpelje redni dnevni promet z omnibusi, ker bi se na ta način polnovredno izrabili konji, ki jih ima mestna pristava, oziroma pogrebni zavod na razpolago. Končno se predlaga, da se k kritju stroškov za regulacijo in vzdrževanje te ceste pritegne tudi tovarna za lim, ker težki tovorni vozovi te tovarne to cesto največ uporabljajo in kvarijo. Naj se stopi z ravnateljstvom te tovarne tozadevno takoj v dogovor.

Dalje se je odkazal odseku predlog občinskih svetovalcev Mozerja, Pirca in dr. Stanovnika glede izpeljave kanalizacije iz Kopališke ulice do pota na Pasji brod ob Zeljarski ulici do Gradaščice. Stanovaleci ob Kopališki ulici, Kozlejski ulici, Poti na pasji brod in Zeljarski ulici tripijo radi nedostadne kanalizacije, ker jim ob deževnem vremenu uhaja voda v kleti in pritlična stanovanja. Dosedaj je izpeljana kanalizacija od srede Kopališke ulice do vogala Zeljarske ulice ob Pečevi hiši. Nujna potreba je, da se ta kanal izpopolni in nadaljuje po celi Kopališki ulici ter izvede do poti na Pasji brod in Zeljarski ulici. V Kozlejski ulici pa naj se iztrebi občestni jarek. Nujnost je utemeljena tudi v tem, da se kanalizacija more izvesti le sedaj v poletnem času.

Seja se bo nadaljevala v četrtek ob šestih zvečer.

Običajne in poseb. dolge valjce ima »Stoewer«. Zastop Ljubli. Šalanh ul. 6-I. Večletno jamstvo.

Dr. Derč

ORDINIRA zopet redno od 2. do 3. ure pop. vsaki dan BEETHOVNOVA ulica 15, prilicje, levo. (NEPREMOZNIM BREZPLACNO!)

Zobotehnik**S. Kruhme**

Bleiwisova cesta št. 13
Od 1. avgusta zopet redno sprejema.

Dr. Tičar

ne ordinira do 16. avg.

Gospodična

ki je obsolvirala trg, težaj in je izurjena v specerijski in delikatesni stroki, išče primerne službe v mestu ali na deželi. - Pismene ponudbe se prosijo na upravništvo »Slovenca« pod šifro »POSTENA«.

Družabnika

SPREJMO z večjim kapitalom pri zelo uspešnem trgovskem podjetju vsled naraščajočega prometa z ali brez sodelovanja. - Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod: »Resna agilnost 4587«.

Učiteljico

za italijanščino in glasovir

za poučevanje 5letnega otroka v popoldanskih urah ištemo. - Ponudbe je poslati na upravništvo pod: »Italijanščina in glasovir 4595«.

Kuharico

samosvojno in snažno, SPREJMO TAKOJ v trgovsko hišo v Mariboru. Plača po dogovoru od 1000—2000 K. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 4594.

Stenografinjo

za slovensko in nemško korespondenco, ki je hitra strojepiska, sprejme s 15. avg. veliko trg. podjetje v Mariboru. Reflektira samo na dobro in marljivo moč. Plača dobra. - Ponudbe na upravo lista pod: »Stenografinja 4593«.

Finančni uradnik - jurist

z večletno vsestransko prakso, posebno v direktnih davkih, išče primerne mesto, najraje v večjem industrijskem ali trgovskem podjetju. Gre tudi k dobremu odvetniku. Blagohotne ponudbe, ki naj vsebujejo glavne pogoje, pod: »Rešitev iz državne službe 4525« na upravo lista.

Izurjeno prodajalko

za trgovino s papirjem in knjigarno, SPREJMEMO. Prednost imajo reflektantije, ki so službovale že v knjigarni. - Ponudbe s prepisi spriceval do 31. VII. na naslov: Goričar & Leskovšek, Celje.

Koroška tverka za izvoz LESA osobito v Italijo in preko morja, s prvovrstnim prodajnim aparatom,

želi interesne skupnosti

s strogo solidno slovensko lesno produkcijo, ki v glavnem izdeluje les »TRAVI«. - Poročila in informacije na upravo lista pod: »REGER UMSATZ 4596«.

Koruzo, otrobe, oves in moko

nudi najceneje Rudolf KOVAČIČ, LJUBLJANA, Dolenjska cesta št. 58.

GOZD takoj prodam.

Nahaja se dve uri od Ljubljane na Dobrovi. Dobro zaraščeno, največ bukovega lesa, drva in stelja notri. Meri en oral. Več pove: Iv. Pirnat, Glince 23 p. Ljublj.

OVES -- KORUZO la.

na VREČE in VAGONE razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta št. 33 pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3697

Preselitev trgovine!

Naznanjamo uljudno, da smo preselili svojo trgovino z železnino od Cankarjevega nabrežja števil. 1 v svojo lastno hišo v

Stritarjevo ulico števil. 7.

v prejšnji lokal A. Schuster kjer bomo trgovino znatno razširili.

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenjenim odjemalcem najboljšo postrežbo. Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch, trgovina z železnino.

Prodaj kolo

dobro ohranjeno. Vprašati je v Zg. Šiški števil. 18, Strugarska delavnica. 4617

Za bližajoči se KATOLSKI SHOD priporočam v nakup

orlovske potrebščine

KLOBUKE, SLAMNIKE, ČEPICE in SRAJCE ter drugo modno BLAGO po zmerni ceni. - IVAN KUNOVAR, LJUBLJANA, Stari trg 10.

Kupim dobro ohranjen manjši

štedilnik.

Ponudbe pod štedilnik na upravo lista

Podjetje z lokalom

izvrstno vpeljano za izdelovanje običajnega artikla se s koncesijo, inventarjem in vsemi recepti prodaja za 60.000 Din. - Pogoji, da ostane lastnik zastopnik za razprodajo. Ponudbe pod »Rentabilna obr.« na upravo. 4804

Banatsko pšenico la.

razprodaja na vagone, paritet vsake postaja v Sloveniji, M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu«.

Bronaste zvonove vliiva

najceneje in z dobavnim rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna

Št. Vid nad Ljubljano.

»VINOCET«

TOVARNA VINSKEGA KISA
D. Z. O. Z. - LJUBLJANA

nudi najfinejši in najokusnejši

NAMIZNI KIS

iz pristnega vina. Zahtevajte ponudbo! Tehnično i higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji. - Pisarna: Ljubljana, Dunajska c. št. 1a, II. nad.

Banatsko moko la.

na vreče in vagone razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3696

Prodaj malo posestvo

na Dolenjskem blizu Toplice, pripravno za vsakega obrtnika. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 4600.

Vrtnarske zadeve

posreduje društvo »VRTNARSKA ŠOLA«.

Trboveljski premog

n DRVA ima stalno v zalogi v vsaki množini DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana. Kralja Petra trg 8. Telefon št. 230.

Sode za vino, mošt

itd. razprodajam, dokler traja zaloga. - J. AUGUSTIN, Ljubljana, SP. ŠIŠKA, Sv. Jerneja cesta 231. 4243

Prodaj klavir

vsled pomanjkanja prostora. Cena 3000 D. Naslov pove uprava lista pod števil. 4616.

Pianino

dobro ohranjen, po ugodni ceni naprodaj. - Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod števil. 4597.

DOBAVLJAMO

takoj po dnevnih cenah iz skladišča Zagreb vse

stroje in orodje

za mizarje, tvornice pohištva, kolarje in žage; za ključavničarje, mehanike in delavnice za popravila; za kleparje, tvornice pločevinastih in kovinskih predmetov. - Bogate skladišče transmisij, sirovovalnih in benzin-motorjev, kakor tudi naprave za varenje kovin.

Orodje in stroji
dion. dr.

KARL JETZBACHER

ZAGREB
Vlaška ulica 25.

Vsled prekinjenja skupnosti med dosedanjimi lastniki je naprodaj

hotelska zgradba

z obilnim pohištvom pri morju v mestu Korčula v Dalmaciji. Oni, ki reflektirajo na to prodajo, naj se v zadevi nadaljnjih pojasnil obrnejo naravnost na dr. Roka Hrneri, odvetnika v Korčuli ali v zaprtem pismu na upravo »Slovenca« pod št. 4589.

EXPORT**Mesni izdelki****Prekajeno****meso****Goved****Centralna vnovčevalnica**

priporočajo svoje prvovrstne mesne izdelke vsem cenjenim odjemalcem, vsaki dan dvakrat sveže hrenovke, tlačene, jetrne paštete, druge klobase in najlibranejšo specialiteto. Nadalje razpolaga z vsemi vrstami prekajenega mesa. - Peča se z živo in zaklane živino, ter razprodaja na svojih stojnicah na Vodnikovem trgu goveje meso po konkurenčnih cenah.

Centralna vnovčevalnica
družba z o. z., Ljubljana.

Otvoritev začetkom avgusta

PENSION „METROPOLE“

BEOGRAD, KOSMAJSKA št. 30

V bližini Terazije in Knez Mihajlove ulice (Grande passage)

Moderno urejene sobe, ukusna hrana, cene zmerno

Chlādek - Žlžek

Namesto vsakega obvestila.

Potrti neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes 31. julija ob 6-ih zjutraj preminula, previdana s sv. zakramenti, naša nadvse ljubljena žena in mati dva meseca starega ljubega angeljčka ter hči, sestra, teta in svakinja, gospa

Ema Gombač roj. Spazzapan

Pogreb nepozabne se vrši v sredo, dne 1. avgusta 1923 ob 17. iz hiše žalosti, Beethovnova ulica števil. 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 31. julija 1923.

Erle, soprog.

Lya-Marlija, hčerka in družine Gombač, Spazzapan, Pirjevec, Schaffusz.